

Sarajevo, 07.11.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
31.10.2022. – 04.11.2022.

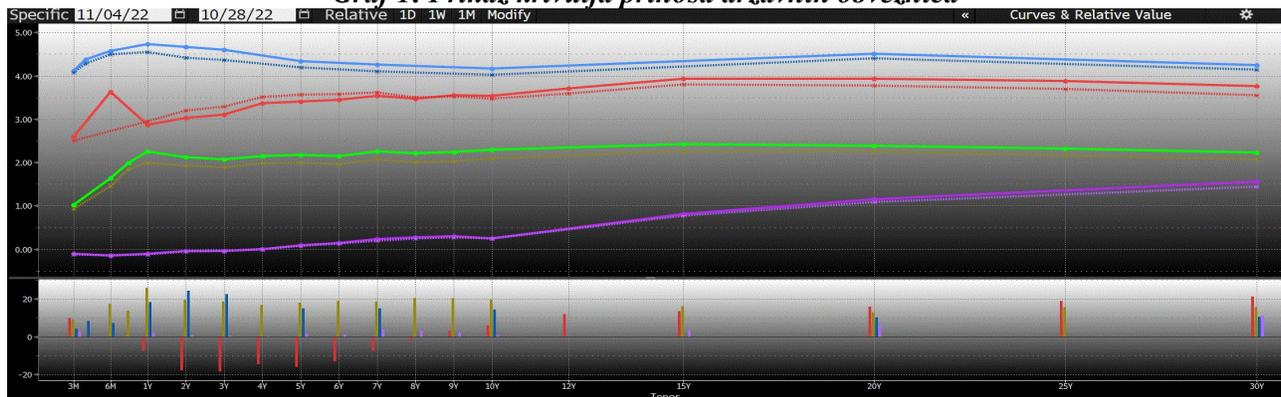
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	28.10.22	4.11.22	28.10.22	4.11.22	28.10.22	4.11.22	28.10.22	4.11.22
2 godine	1,94	2,13	4,41	4,66	3,26	3,07	-0,05	-0,04
5 godina	2,00	2,17	4,18	4,33	3,58	3,43	0,08	0,10
10 godina	2,10	2,30	4,01	4,16	3,48	3,54	0,25	0,26

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	28.10.22	4.11.22
3 mjeseca	0,963	1,057
6 mjeseci	1,456	1,630
1 godina	2,013	2,274

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 04.11.2022. godine (pune linije) i 28.10.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Uz primjetna volatilna dnevna kretanja prinosa obveznica eurozone su povećani u odnosu na prethodni tjedan duž cijele krive. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili rast između 18 i 19 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica rast od 23 do 29 baznih bodova. Izraženiji rast prinosa zabilježen je u četvrtak, dan nakon odluke FOMC-a i pratećeg priopćenja ove središnje banke.

Na početku tjedna objavljen je **preliminarni podatak o kretanju inflacije u eurozoni koji je pokazao da je zabilježena nova rekordno visoka razina inflacije, ali i podatak da je GDP u eurozoni u III tromjesečju uspio da zabilježi određeni rast**. Iako ekonomija još uvijek nije ušla u recesiju, na tu mogućnost sve više ukazuju zvaničnici ECB, kao i na potrebu da se nastavi sa povećanjem kamatnih stopa ove institucije, bez obzira na povećani rizik ulaska ekonomije u recesiju. Tako je predsjednica ECB Lagarde izjavila da recesija ne bi bila dovoljna da se inflacija „ukroti“, iako su očekivanja sada uglavnom dobro usidrena. Član UV ECB Nagel je pozvao na dodatna povećanja kamatnih stopa, te dodao da ne očekuje „teški pad“ (da će visoke stope utjecati na ulazak ekonomije u recesiju) u sljedećoj godini. Slično, njegov kolega Kazaks je izjavio da ECB mora još uvijek povećavati kamatne stope „značajno“, čak i sa mogućom recesijom. Član UV ECB Visco je izjavio da bi ECB trebalo da se kreće postupno u

borbi protiv inflacije i da u obzir uzme ekonomske rizike, ali i da smatra da će kamatne stope u eurozoni morati biti dodatno povećane kako bi se pomoglo da se umanjí rizik od trajno visoke inflacije. Njegov kolega Makhlouf je izjavio da je isuviše rano da se odredi za koliko će kamatne stope ECB biti povećane u prosincu, a o pitanju povlačenja kvantitativnih olakšica je istaknuo da će ECB tek početi sa tim procesom u 2023. godini.

Na kraju tjedna Predsjednica ECB Lagarde je izjavila će kamatne stope možda morati da uđu u „restriktivnu teritoriju“ kako bi se inflacija vratila na ciljanih 2%, a potpredsjednik De Guindos je upozorio da će inflacija vjerojatno ostati iznad ciljane razine duže vremensko razdoblje, povećavajući rizik spirale rasta plaća.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.) LISTOPAD	10,3%	10,7%	9,9%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (prelim.) LISTOPAD	5,0%	5,0%	4,8%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G) RUJAN	41,9%	41,9%	43,4%
4.	Stopa nezaposlenosti – EZ RUJAN	6,6%	6,6%	6,7%
5.	GDP – EZ (Q/Q) prelim. III tromjesečje	0,1%	0,2%	0,8%
6.	GDP – Italija (Q/Q) prelim. III tromjesečje	0,0%	0,5%	1,1%
7.	GDP – Portugalija (Q/Q) prelim. III tromjesečje	0,1%	0,4%	0,0%
8.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.) LISTOPAD	47,1	47,3	48,1
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.) LISTOPAD	46,6	46,4	48,4
10.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.) LISTOPAD	48,2	48,6	48,8
11.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G) RUJAN	-7,2%	-10,8%	-3,8%
12.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G) RUJAN	1,2%	1,8%	1,5%
13.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G) RUJAN	3,7%	3,6%	5,2%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G) RUJAN	-	4,3%	3,4%
15.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR) RUJAN	1,4	3,7	1,2
16.	Maloprodaja – Njemačka (G/G) RUJAN	-3,4%	-0,6%	-1,5%
17.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G) RUJAN	-	5,9%	4,1%
18.	Maloprodaja – Španjolska (G/G) RUJAN	-	0,1%	0,1%
19.	Maloprodaja – Grčka (G/G) KOLOVOZ	-	14,1%	11,5%

SAD

Na sjednici FOMC-a održanoj tijekom prošlog tjedna je odlučeno da se u skladu sa očekivanjima poveća referentna kamatna stopa za 75 baznih bodova na raspon od 3,75% do 4% sa ciljem zaustavljanja naglog rasta inflacije. Predsjedatelj Feda Powell je izjavio da Fed nije završio sa pooštavanjem monetarne politike, ali da vrijeme za usporavanje „može doći na sljedećem sastanku ili onom nakon toga“. U zvaničnom priopćenju je navedeno da će prilikom razmatranja daljih akcija biti uzet u obzir kumulativni utjecaj poduzetih mjera i njihovih efekata na ekonomiju. Powell je istaknuo da je tržište rada još uvijek prejako, što zvaničnicima daje više razloga za pooštavanje, a ne samo inflacija. Dodao je da nije točno da središnja banka daje previše značaja naknadnim mjerama inflacije potaknute rastom cijena nekretnina i rente, te da se prostor za „mekano slijetanje“ sužava. Financijsko tržište u SAD je pozitivno reagiralo na odluke Feda, iako su bile očekivane. Predsjednik Feda iz Čikaga Evans je izjavio da je vrijeme da Fed pređe na manja povećanja kamatnih stopa kako bi izbjegao pooštavanje monetarne politike više nego što je potrebno, te da dodatno uspori tempo kada rizici postanu „više dvostrani“. U tom kontekstu, Evans je istaknuo da smatra da je potrebno pronaći određenu razinu restriktivnosti kada su kamatne stope u pitanju.

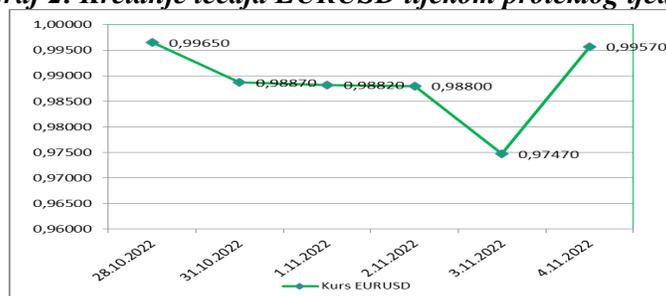
Ministarstvo financija SAD je povećalo prognoze vezane za zaduživanje Vlade za razdoblje od tri mjeseca, zaključno sa prosincem, za 150 do 550 milijardi USD, što reflektira pogoršanje izgleda za fiskalne tokove i rasprodaju na tržištu obveznica. S druge strane, predsjednik Biden je obećao da će uvesti veće poreze naftnim kompanijama koje ostvaruju rekordnu dobit bez reinvestiranja u domaću proizvodnju.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa nezaposlenosti LISTOPAD	3,6%	3,7%	3,5%
2.	Promjena broja zaposlenih-nefarmerski sektor LISTOPAD	193.000	261.000	315.000
3.	Promjena broja zaposlenih-privatni sektor LISTOPAD	200.000	233.000	319.000
4.	Promjena broja zaposlenih-prerađivački sektor LISTOPAD	12.000	32.000	23.000
5.	ADP promjena broja zaposlenih LISTOPAD	185.000	239.000	192.000
6.	Trgovinska bilanca (u milijardama USD) RUJAN	-72,2	-73,3	-65,7
7.	PMI kompozitni indeks (final.) LISTOPAD	47,3	48,2	49,5
8.	ISM indeks uslužnog sektora LISTOPAD	55,3	54,4	56,7
9.	ISM indeks prerađivačkog sektora LISTOPAD	50,0	50,2	50,9
10.	Tvorničke porudžbine RUJAN	0,3%	0,3%	0,2%
11.	Porudžbine trajnih dobara (final.) RUJAN	0,4%	0,4%	0,2%
12.	Potrošnja građevinskog sektora RUJAN	-0,6%	0,2%	-0,6%

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 0,9965 na razinu od 0,9957.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna održan je sastanak MPC BoE na kojem je donesena odluka da se referentna kamatnu stopu poveća za 75 baznih bodova na razinu od 3,00%. Ipak, ova institucija se suprotstavila očekivanjima vezano za buduća povećanja kamata, te upozorila da bi to moglo da prouzrokuje dvogodišnju recesiju. Ova odluka je utjecala na rast prinosa obveznica za 4 do 12 baznih bodova, pri čemu je najveći rast bio izražen na kranjem dijelu krive. Iako je iz BoE priopćeno da bi dodatna povećanja kamatnih stopa mogla biti potrebna, potencijalno i „snažnija“ povećanja ukoliko inflatorni pritisci potraju, prognoze BoE predstavljaju jasan signal da su očekivanja tržišta pretjerana. BoE očekuje da će inflacija doživjeti vrhunac od 10,9%, a da bi nakon toga do 2025. godine trebalo da se značajno smanji, ali uz dalje izražene rizike ka više. Ovakve prognoze ne uzimaju u obzir fiskalni plan koji bi trebalo da bude objavljen 17. studenoga. Ovakvo priopćenje je utjecalo na oštar pad vrijednosti GBP u odnosu na USD tijekom jučerašnjeg trgovanja, te je tečaj GBPUSD smanjen za preko 2,5%.

Vlada Velike Britanije je priopćila da će svi građani Velike Britanije morati plaćati veći porez u godinama koje dolaze, kako bi se ispunile „fiskalne rupe“ u proračunu Velike Britanije. Vlada je ovu vijest priopćila nakon sastanka premijera Sunaka sa ministrom financija Huntom. Ministarstvo financija je jaz u financijama opisalo kao „izuzetno bolno“. Sunak nastavlja sa planovima da ministrima daje moć da nadglasaju regulatore u pitanjima koja su od značajnog javnog interesa, unatoč izraženom otporu nadzornih organa.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Lloyds poslovni barometar LISTOPAD	-	15	16
2.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP) RUJAN	1,0	0,7	1,2
3.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita RUJAN	63.700	66.800	74.400
4.	Monetrani agregat M4 (G/G) RUJAN	-	2,1%	-0,1%
5.	Nationwide cijene kuća (G/G) LISTOPAD	8,2%	7,2%	9,5%
6.	PMI prerađivački sektor F LISTOPAD	45,8	46,2	45,8
7.	PMI uslužni sektor F LISTOPAD	47,5	48,8	47,5
8.	PMI kompozitni indeks F LISTOPAD	47,2	48,2	47,2
9.	PMI građevinski sektor F LISTOPAD	50,3	53,2	52,3

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,85812 na razinu od 0,87566. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,1615 na razinu od 1,1379.

JAPAN

Uzimajući u obzir slabljenje JPY ministar financija Suzuki je na pitanje novinara koliko bi vlast Japana mogla još da reagira na valutnom tržištu, izjavio da je Japan potrošio 42,8 milijardi USD na valutne intervencije kako bi podržao JPY. Oštra deprecijacija JPY, koji je dostigao najnižu razinu u posljednje 32 godine, vjerojatno je potakla intervenciju 21. listopada, nakon čega je uslijedila još jedna intervencija 24. listopada, dodao je Suzuki. Posljednji zapis intervencija na valutnom tržištu je zabilježen između 29. rujna i 27. listopada.

Premijer Kishida i predsjednik Njemačke Steinmeier su postigli dogovor da će blisko koordinirati sankcijama prema Rusiji zbog invazije nad Ukrajinom. Na zajedničkoj konferenciji su izjavili da će obje zemlje zajedno raditi na rješavanju zajedničkih problema kao što su nestašica hrane i rastuće cijene energije.

Stimulativni paket u Japanu će uključiti JPY 1 bilijun (USD 6,8 milijardi), a bit će usmjeren ka jačanju lanca ponude, dok će USD 2,38 milijardi biti usmjereno ka istraživačkoj suradnji sa SAD sa ciljem razvoja nove generacije poluprovodnika, prenose lokalni mediji.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Industrijska proizvodnja (G/G) P RUJAN	10,5%	9,8%	5,8%
2.	Maloprodaja (G/G) RUJAN	4,1%	4,5%	4,1%
3.	Povjerenje potrošača LISTOPAD	30,5	29,9	30,8
4.	PMI prerađivački sektor F LISTOPAD	-	50,7	50,7
5.	PMI uslužni sektor F LISTOPAD	-	53,2	53,0
6.	PMI kompozitni indeks F LISTOPAD	-	51,8	51,7

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 147,00 na razinu od 145,99. JPY je blago aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 147,60 na razinu od 146,62.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 87,90 USD (88,21 EUR).

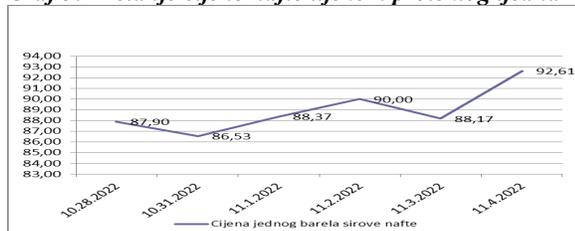
Do sredine proteklog tjedna cijena nafte je bilježila blagi rast uglavnom pod utjecajem generalno slabijeg USD, što je imalo veći utjecaj na cijenu nego proširene mjere protiv Covid19 u Kini koje pojačavaju neizvjesnosti oko usporavanja globalne tražnje i posebno tražnje Kine, koja je najveći svjetski potrošač i uvoznik nafte. Sredinom tjedna naftom se trgovalo po cijeni oko 90 USD po barelu, uoči odluke Feda o monetarnoj politici, točnije o povećanju referentne kamatne stope. Također, cijena nafte je bila pod utjecajem vijesti da je zabilježen još jedan veliki pad zaliha nafte u SAD. Narednog dana, u četvrtak, cijena nafte je smanjena pod utjecajem jačanja USD potaknutog povećanjem kamatnih stopa Feda, kao i pod utjecajem jačanja straha od globalne recesije koja bi smanjila potražnju za gorivom. Ipak, pad cijene je bio ograničen zabrinutošću zbog slabe ponude.

OPEC je povećao očekivanja za svjetsku tražnju za naftom u srednjem i dužem roku, te je istaknuto da je potrebno 12,1 bilijun USD ulaganja kako bi se ispunili zahtjevi tražnje, unatoč energetske tranziciji. Također, OPEC tvrdi da bi nafta trebalo da bude dio energetske tranzicije, te da je fokus investitora na ekonomskim, socijalnim i vladinim pitanjima pogoršao manjak ovih investicija.

Cijena nafte je tijekom trgovanja u petak povećana za više od 5% ponovo pod utjecajem slabijeg dolara, te sve izvjesnije zabrane na rusku naftu od strane EU, dok investitori procjenjuju dalje slabljenje ograničenja Covid19 u Kini.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 92,61 USD (93,01 EUR), a u odnosu na prethodni tjedan cijena je povećana za 5,36%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

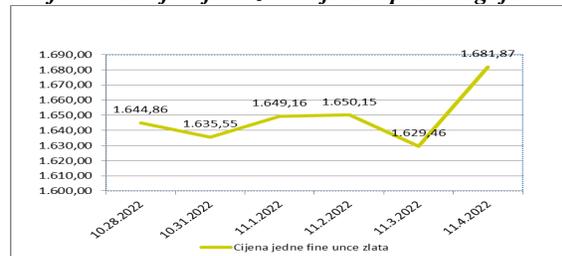
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.644,86 USD (EUR 1.650,64).

Do četvrtka proteklog tjedna cijena zlata je bilježila blage promjene uglavnom pod utjecajem promjena tečaja USD i očekivanja investitora oko daljeg rasta kamatnih stopa. Trgovci su bili fokusirani na odluku Feda o daljem rastu kamatne stope, kao i druge vijesti sa sastanka FOMC-a koje su trebalo da ukažu na eventualno usporenje rasta kamatnih stopa. Sjednica FOMC-a je završena u srijedu, a ovo tijelo je odlučilo da poveća referentnu kamatnu stopu za 75 baznih bodova na raspon od 3,75% do 4% sa ciljem zaustavljanja naglog rasta inflacije. Predsjedatelj Feda Powell je izjavio da Fed nije završio sa pooštavanjem monetarne politike, ali da vrijeme za usporavanje „može doći na sljedećem sastanku ili onom nakon toga“. Nakon ovih vijesti cijena zlata je smanjena.

Cijena zlata je u petak zabilježila dnevni rast preko 3% nakon što su objavljeni prilično mješoviti podatci sa tržišta rada u SAD. Kompanije u SAD su tijekom listopada prijavile snažan rast zaposlenih, ali je, unatoč tome, stopa nezaposlenosti povećana. Ovo ukazuje na to da potražnja za radnicima ostaje snažna unatoč agresivnom povećanju kamatnih stopa i neizvjesnim ekonomskim izgledima. World Gold Council smatra da bi cijena zlata mogla dobiti podršku kroz manje agresivnu monetarnu politiku nekih središnjih banaka, kao i kroz intervencije na tržištu. Prema istom izvoru, tražnja za zlatom se može povećati i zbog snažnije tražnje za zlatom u dijelu maloprodaje.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.681,87 USD (EUR 1.689,13). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 2,25%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.